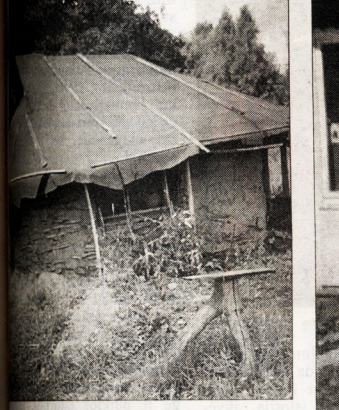
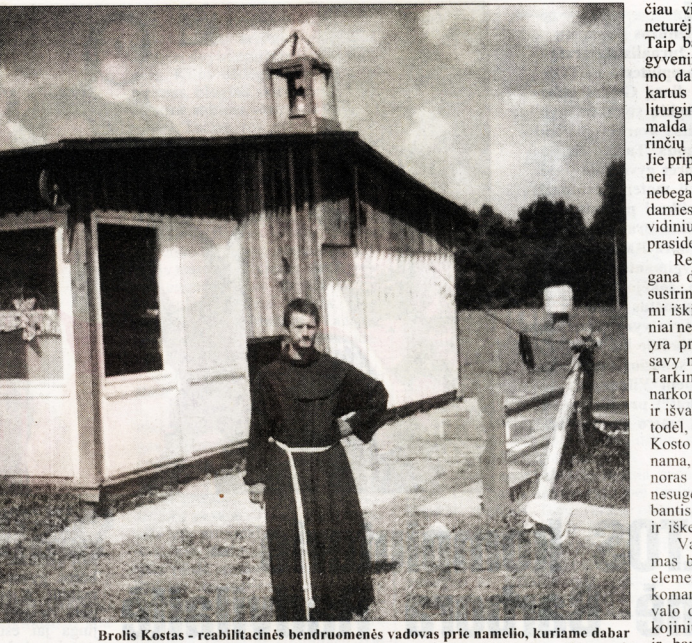

Virusmas

Molinis namelis, kurį broliai pranciškonai pasistatė prieš penkerius metus. Kartu su jais gyvendavo ir pora narkomanų, prisiglausdavo atvažiavę pabūti vienuoje.

Brolis Kostas - reabilitacinės bendruomenės vadovas prie namelio, kuriame dabar gyvena ir į gyvenimą sugrįžti bando narkomanai.

Prieš penkerius metus vienuose (Plungės r.) nebuvo, išskyrus vieną kaimelį. Kaimas, melioracijai nepasiekęs, išnaikintas, daugelis žmonių išvežti į Sibirą. Dabar tame lauke pranciškonų moliniai pasistatė molinį namelį, kuriame glaudavosi ir priėmė susikaupti, pabūti namuose. Prie jų prisidėdavo ir narkomanai, išskantys sutarimo su mumis, neradę vietos visuomenėje. Tarp jų buvo ir pora narkomanų, kurie čia atvažiavo ir paprasčiausiai gyveno.

Tada niekas negalvojo, kad praėjus keleriems metams, šie narkomanai, kurių daugiau narkomanų, kaip gyventi, o bandyti išsivaduoti iš duobės, iš kurios vienai nebepajūgia išsikapanoti.

Pradžioje

Mažinti ir atkreipti dėmesį į jų užplūdidus narkomanijos būseną, anot brolio Kosto, reabilitacijos bendruomenės vadovo, priėjo pats jauni žmonės, vis daugiau pasiglemžia narkotikai, motinos, tėtis ir paprasę padėti. Čia išsivaduoti žmonės brolis Kostas, nes iš pradžių kaip dvasininkas, nes jį laikė vienuoliniu prižiūroju visuomenės, vargšus, dalis vietovės veiklos buvo skirta jiems. Narkomaniją brolis įvardija kaip dienų rūpą.

Mažinti priežastis visuomenėje, narkomanai yra vagys, melas, jie negali turėti savo pinigų, jie labai greitai bėgasi. Tada narkomanai iš namų nešti daiktus. Gali būti ir viskas: magnetofonus, televizoriai, laidas. Kai nebera ko nešti, narkomanai pabėgti. Vagia bet kur ir neišvengiamai kaimo paroduoda turįjį. Narkomaniją brolis įvardija kaip "virusmą", - kalbėjo vadovas visuomenės, - kalbėjo vadovas visuomenės, - kalbėjo vadovas visuomenės gyvenantis narkomanai iš mūsų nieko nepavogs.

me jauti jų trūkumą, nes nėra dalykų, pakeičiančių juos. Nei seksas, nei alkoholis narkotikų neatstoja".

Narkotikų trauką galima tik išgyventi. Maždaug pusantur metų vyksta vidinis lūžis - narkomanų gydymas reabilitacija, kai žmogus gali nugalėti savo geismą. Apie metus geismas nugalėję žmogų. "Bet kuriam čia esančiam narkomanui ant stalo padėk švirktą, ir jis tikrai pails", - sakė brolis Kostas. Jis nutaręs jėgų atsisiprinti.

Todėl narkomanų reabilitacijos bendruomenė įsikūrė nuosajame kaimelyje, toli nuo miesto. Narkomanų reabilitacijai būtina izoliacija nuo visuomenės, senų draugų, patirties, gatvių "taškų", kuriuose pirkdavo narkotikus. Tačiau vien izoliacijos neužtenka. Jis turi pats čia atvažioti, suprastė, kad sunkiai serga, ir surasti priežastis, kodėl tuo narkomanu.

Narkomanai be priežasties

Ju gali būti labai daug. Nemažai narkomanų - asocijų šeimų atžalos. Tokie šeimos vaikai yra rizikos grupėje, nes alkoholis ir narkotikai vienas nuo kito labai netoli. Priversti griebtis kvaišalų gali ir pats gyvenimo būdas, nepatarimas visuomenės normoms, pankavimas. Prieš dvidešimt metų narkomanija buvo kaip idėja. Amerika, Ispanija, Vudstokas, gėlių vaikai. Narkotikai buvo jų gyvenimo dalis, atributas, maistas prieš visuomenės normas, ypač prieš materializmo kultūrą. Dabar narkomanas, brolio Kosto žodžiais, tampama tiesiog be priežasties. Lemia ir bloga ekonominė visuomenės padėtis. Daug vargo, skurdo, apgaulės, melo. Jaunas žmogus nieko negali padaryti. Iš neviltingės pradeda vartoti narkotikus. Bet

ir neviltingai tuo negalima pavadinti. Kažkoks neigimas, bandymas pabėgti.

Kiekvienas žmogus įklimpsta į narkomanijos liūną skirtingai. Vienas pradeda veikiamas draugu. Jų įtakai pasiduoda nesavarankiškai žmonės. Susiradę draugų, jie nenori išsikirti iš jų, būti kitokie negu jie. Gali būti ir per griežtas tėvų auklėjimas, trionija, kai vaikas nuolat spaudžiamas, ujamas, mušamas. Šešiolikos metų ir pradėjęs brestis toks jaunuolis gali pradėti maištauti prieš tėvus. Tokio amžiaus - tai natūralus dalykas. Tik neaukgelis nusiriti į narkotikų liūną. Alkoholi, narkotikus kaip protesto įrankius pasirenka atštesnio, emocionalesnio būdo paaugliai. Šis maištas būna nesąmoningas. Po kiek laiko tai supranta, bet tada yra vidinis poreikis daryti priešingai, ką pasakys tėvai, kas yra priimta visuomenėje, mokykloje. Anot Kosto, iš pradžių yra noras daryti ne taip kaip reikia, o paskui savaime velnias paduoda narkotikus, kurie duoda dangų. Narkotikai tuomet yra dangus.

Apgaulė

Pirmą kartą pavartojus narkotikų, nepripntaroma, kitą dieną normaliai jautiesi, lyg vakarykščio nebuvo. Taip žmogus save apgaula, kad nieko nebus ir toliau. Prarandamas tikėjimas žinijimu, tik gaudinimu vadinami žodžiai, kad priklausyti nuo narkotikų ir tapti narkomanu galima jau po pirmojo prisilietimo prie kvaišalų. Iš tikrųjų narkomanu psichologiskai tampama po pirmo karto. Ypač jei vartojami stiprūs narkotikai. Žmogus jau žino, kas yra "kaifas", kartą yra patyręs narkotikų teikiamą malonumą. Ta informacija įsirašo į smegenis. Ten tūnoti ji gali savaite, dvi. Bet praeis mėnuo, ir gali prisiminti, kaip tada buvo gerai.

Tai bus antras kartas. Taip tęsis toliau. Narkotikų reikės kartą per mėnesį, per savaitę, kol be jų nebeapsieisi kiekvieną dieną.

Žmogus, kurį laiką vartojantis narkotikus, savęs narkomanu nelaiiko. Po kiekvieno karto jis sau prisiekia, kad tai paskutinis sykis, kad reikia stabdyti, daugiau nebevartoti, kad netaptum narkomanu. Veikia savaiminiai saugikliai, žmogus pradeda svokti, kad tai nėra gerai. Tačiau sustoti jis jau nebegali. Porą dienų nevartojus narkotikų, organizmas sureaguoja žaibiškai. Žmogus darosi silpnas, užsidaręs, jausčia, kad jam kažko trūksta. Taip vėl grįžtama prie narkotikų, kurie nuramina, padeda surasti save.

Kad tuo narkomanu, suprantama po kelių narkotikų vartojimo metų.

Virusmas

Noras pakilti iš narkomanijos liūno atsiranda ne tada, kai žmogus suvokė ir save pavadino narkomanu. Dažnai jis turi nusiriti iš namų dugno - pajusti išvargimo iš namų skoni, gyventi laptinėje, prarasti viską, pabuvoti policijoje, sėdėti kalėjime.

"Virusmas žmogumi" - taip brolis Kostas vadina narkomanų gyvenimą reabilitacijos bendruomenėje, kurioje reglamentuota gana griežta dienotvarkė. Ji būtina, nes priklausomas žmogus paprastai nemoka ir nenori nieko daryti.

Sodyboje gyvenantis narkomanas turi reikėti atstant valandą. Kas nori, septynią, sešią. Atsikėlė visi eina dirbti - į virtuvę, sienuoti, prie gyvulių. Jų tikrai nėra mažai. Laiko ožkų, avių, daug paukščių. Jaušti pargai ir būti už kažką atsakingam ne vienam čia gyvenančiam - naujiena ir neįprastas dalykas, nes ank-

čiau visuomenėje jis buvo niekas, neturėjo pareigų, darbo. O kiek tiri. Taip bandoma užpildyti ankstesnio gyvenimo spragas. Nemažą gyvenimo dalį čia užima malda. Keturis kartus per dieną yra aukojamos liturginės pamaldos. Tikėjimas ir malda yra pagrindinis atsitiesti norinčių žmonių gyvenimo pagrindas. Jie pripažįsta, kad niekas: nei jis pats, nei aplinkiniai, nei vaistai, - jau nebegali padėti. Nebent Dievas. Melsdamiesi jie pasimeria į tylą, pradeda vidinius apmąstymus, nuo kurių prasideda grįžimo į save pradžia.

Reabilitacijos bendruomenėje gana dažni čia gyvenančių žmonių susirinkimai, kurių metu sprendžiami iškilę konfliktai, išsakomi dytiniai neramumai. Išsikalbėjimas jiems yra privaloma sveikimo dalis, jog savy nespaustų jokių minčių, norų. Tarkim, vienas iš čia gyvenančių narkomanų nori palikti Pakutuvėnus ir išvažiuoti į miestą. Noras kyla tik todėl, kad stipri narkotikų trauka. Kosto žodžiais, jeigu tai bus slopinama, niekam nepasakojama, tas noras gali užaugti ir tave pasimti, nesugebėsite jam atsisiprinti. O kalbant žmogus problemą apčiuopia ir iškelia, tad gali sunaikinti.

Vadovas pabrėžė, kad gyvenimas bendruomenėje prasideda nuo elementariausios higienos. Luk narkomanas dažnai gyvena purve, nesivalo dantų, neplaua nei kojų, nei kojinių. Pakutuvėnuose gyvenančių ir bandančių atsitiesiti narkomanų klausimai, ar jie nusiropė kojas. Jei ne, be jokių skrupulų keliasi ir eina plauti. Kiekvienas čia gyvenantis narkomanas privalo tvarkyti kambarius, prižiūrėti, ką visos lovos būtų paklotos, nesimėtų nereikalingi daiktai. Juos radęs savaitės prižiūrėtojas sumeta į kambario vidurį. Jeigu iki vakaro daiktų niekas nesusirenka, juos sumeta kaip nereikalingus į sandėliuką. "Šitaip elgiamasi su kiekvienu daiktu, kad žmoguje atgytų naujas gyvas žmogus", - tvirtino vadovas.

Nusiritusių pilietį priversti pasitempti, būtų geram, šypsonis, nebūtis susiraikiumam nėra jau taip paprasta. Jis stoja, griūna ir vėl bando. Svarbiausia žmogus priėjimą prie kiekvieno surogato, kuris yra kaip individai ir atskira respublika. Galima surasti ir bendrų visiems narkomanams brožų. Jie yra emociškai nepatvarūs, greitai susierzina. Tai gali sukelti pyktį, net agresiją, su kuria labai griežtai kovojama. Bendruomenėje negali būti naudojama nei psichologinė, nei fizinė agresija, tai numato vienas iš sutarčių punktų. Kita labai svarbi narkomanams taikoma taisyklė - griežtai draudžiama vartoti alkoholį, narkotikus. Sulaužęs šį punktą žmogus bešalygiškai pašalinamas iš bendruomenės. Be jokių atleidimų. Kai kuriais atvejais sugrįžti leidžiama po pusės metų arba po metų.

Priimti arba nepriimti į bendruomenę nusikaltsiuo arba naujo žmogus sprendžia vadovas, atsižvelgdamas į čia gyvenančiųjų nuomonę.

Naujai atvykusio gyvenimas yra tarsi suskirstytas fazėmis. Pusantro mėnesio jis būna "nekontaktinge" fazėje. Jam neleidžiama niekur skambinti, niekas negali paskambinti ir į Pakutuvėnus. Naujuokis draudžiama net pakelti telefono ragelį. Naujas žmogus bendruomenėje negali niekur vykti: prie jūros, į miestą, į spektaklį. Praėjus trimis keturiems mėnesiams, žiūrama, ar jis jau igalus, paklausiama, ar jau jaučiasi stiprus, kad galėtų važiuoti į miestą. Jei žmogus supranta ligą, yra gerai ją išanalizavęs, žino, jog dar negali išvažiuoti. Apie du mėnesius tikrai.

Sustiprėjęs ir išvažiuojantis į miestą, jis turi daug ko mokyti, net kaip elgtis su pinigais. Šiame bendruomenėje gyvenantis žmogus savy pinigų negali turėti. Po kelių tū, jie gauna, kai važiuoja į miestą. Tik su salyga, kad nepirks alkoholio alaus, jau nekaltant apie narkotikus. Anot Kosto, įdomu stebėti, kaip žmogus galvoja, ka pirkti. Gal sandėlių, ledų, limonadų? Iki to laiko narkomanas pinigų skaičiuodavo heroino dozėmis.

Toks paprastas dalykas rodo, kad žmogaus psichika gyva. Keičias žmogus, jo pasaulėžiūra. Ir patis pasaulius.

Taip jie gyvena.

Autoreės nuotraukos